

T.B.M.M.
HALKILARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2380
Tarih : 13.05.2019

10/1206

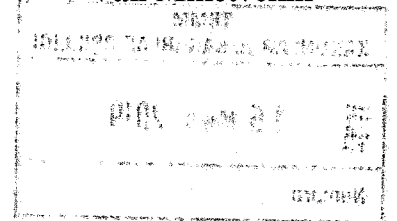
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye zengin bir etnik çeşitliliğin olduğu coğrafyada bulunmasına rağmen geçmişten bugüne Kürtçeye (Kurmanci, Kırmançki) yönelik yasaklar uygulanagelmıştır. Öyle ki Temmuz 2016'da AKP tarafından ilan edilen OHAL kapsamında yayımlanan KHK'larla hiçbir ilgisi olmadığı halde Kürtçe TV ve gazetelerle birlikte Kürt dili ve kültürünün öğretilmesi, geliştirilmesi ve korunması amacıyla faaliyet yürüten kurum ve dernekler de kapatılmıştır. Bu sebeple Kürt dili kurumlarının kapatılmasının ve anadilde eğitim verilmemesinin Kürtçe üzerindeki olumsuz etkisinin ve bunun sonuçlarının belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Murat SARISAÇ

①

Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti üzerinde kurulduğu coğrafya itibariyle dilsel ve kültürel açıdan adeta halklar bahçesidir. Bu coğrafyada Kürtler de diğer halklarla birlikte ortak kültürel ve tarihsel mirasın hem üreticisi hem de sürdürücüsü olagelmışlerdir. Bugün Kürtler başta Türkiye olmak üzere Irak, İran, Suriye, Ermenistan, Lübnan, Mısır, Gürcistan, Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan, Afganistan, Pakistan, Avrupa Birliği ülkeleri, Japonya vb. birçok ülkede yaşamaktadırlar. Türkiye’de yaşayan Kürtlerin sayısı muhtelif kaynaklara göre 15 ila 25 milyon arasında iken Kürtlerin toplam nüfusunun 40 ila 50 milyon arasında olduğu belirtilmektedir.

Buna rağmen Kürtçe (Kurmanci, Kırmançki) geçmişten bugüne değin sürekli baskıların ve yasakların hedefi olmuştur. Kürt dili hiçbir zaman anayasal güvenceye kavuşturulmamış ve Kürtçenin geliştirilmesi için gerekli tedbirler alınmamıştır. Her ne kadar zaman içinde Kürtçe üzerindeki yasaklar kalksa da bir dilin yaşayıp gelişmesini sağlayacak hayati adımlar hiçbir zaman atılmamıştır. Bugün de Kürtçe anadilde eğitim hâlâ yasaktır. Kürtçenin anayasal güvenceye alınmaması ve eğitim dili olarak kabul edilmemesi gibi nedenlerle büyüyen önyargılar; Kürtçe konuştuğu için insanların linç edilmesine, hatta öldürülmelerine bile neden olmaktadır.

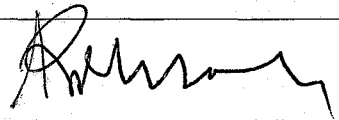
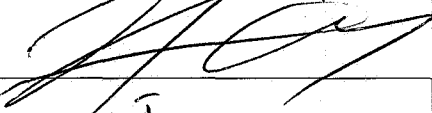
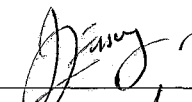
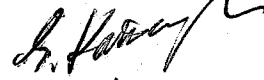
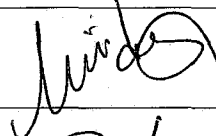
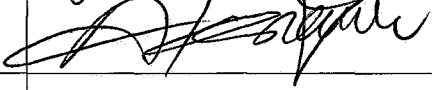
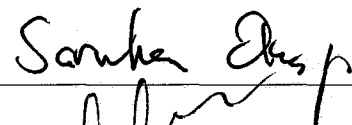
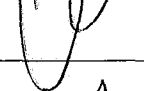
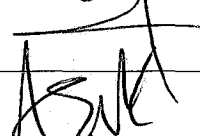
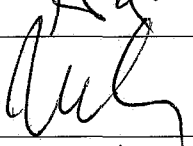
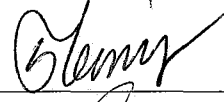
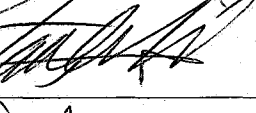
Devletin ilgisizliğinde rağmen Kürtler, kendi dillerini ve kültürlerini korumak amacıyla birçok defa kendi kurumlarını açmışlardır. Bunun sonucunda Kürt halkı; Ferzad Kemanger İlkokulu, Mezopotamya Kültür Merkezi, İstanbul Kürt Enstitüsü, Kürt dili Araştırma ve Geliştirme Derneği, Ahmede Hani Dil Akademisi gibi kurumlar ile Kürtçe yayın yapan birçok televizyon açmayı, dergi ve gazete yayınlamayı başarmışlardır. Bununla birlikte Kürt halkı, Kürt dilbilimci Celadet Ali Bedirhan’ın Şam’da ilk sayısı 15 Mayıs 1932 yılında Kürtçe yayınlanan Hawar dergisinden dolayı 2006’dan beri 15 Mayıs’ı Kürt dili Bayramı olarak kutlamaktadır. Kürt halkı her yıl 15 Mayıs’ta düzenlediği etkinliklerle Kürtçeye yönelik farkındalık yaratmayı amaçlayan etkinlikler yapmaktadırlar.

Tabii Kürt dili kurumları ve yayınları AKP İktidarının Temmuz 2016’da ilan ettiği Olağanüstü Hal (OHAL) kapsamında çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnamelerle (KHK) hiçbir hukuksal gerekçe olmadan birer birer kapatılmıştır. OHAL süreci boyunca Kürtçe yayın yapan Özgür Gün Tv, Denge Tv, JiyanTv, Van Tv, Azadiya Welat vb. televizyon ve gazeteler, Kürt dilinin korunup geliştirilmesi amacıyla faaliyet yürüten Mezopotamya Kültür Merkezi, İstanbul Kürt Enstitüsü, Kürt dili Araştırma ve Geliştirme Derneği (Kürdi Der),

Ahmede Hani Dil Akademisi, Ferzad Kemanger İlkokulu, Kürt Yazarlar Derneği vb. dernekler ve okullar ile DBP'li belediyelerin bünyesinde faaliyet yürüten Kürtçe kreşler kapatılmıştır.

Aynı şekilde okullarda seçmeli olarak verilen Kürtçe derslerin önünde de birçok engel çıkarılmıştır. Okullarda Kürtçe dersinin seçilmesinin engellendiği yönünde haberler sıklıkla kamuoyuna yansımakla birlikte seçmeli ders için hazırlanan kitapların basımında da yıllar içinde dramatik bir düşüş söz konusudur. Öyle bir noktaya gelindi ki artık hiçbir Kürtçe öğretmeninin ataması yapılmamaktadır.

Yukarıda bahsi geçen Kürt dili ve kültürüne hizmet eden TV, gazete, dernek, okul, kreş ve enstitülerin KHK'larla kapatılması ve Kürtçeyi tanımaya yönelik herhangi resmi bir adımın atılmaması bugün de Kürtçeye yönelik yasakların sürdüğünü göstermektedir. Dolayısıyla Kürt dili ve kültürü üzerine faaliyet yürüten kurumların kapatılması başta olmak üzere Kürtçeye yönelik süregelen baskı ve engellemelerin Kürt dili üzerindeki olumsuz etkisinin araştırlması elzemdir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	İMAM TAŞCIER	DİYARBAKIR	
3	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
4	SAİT DEDE	HAKKARİ	
5	HABİP EKSİK	İĞDIR	
6	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
7	OYA ERSOY	İSTANBUL	
8	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
9	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
10	HÜDA KAYA	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	HAKKI SARUHAN OLUÇ	İSTANBUL	
13	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
14	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
15	AHMET ŞIK	İSTANBUL	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
18	ÖMER FARUK GERGERLIOĞLU	KOCAELİ	
19	TUMA ÇELİK	MARDİN	
20	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	